

מצרים

מאמינים שוכו בתשובה

הצוק עמנו, ואמנו עוד נשוב לעמוד בראש האיטלאו הכריז השבוע עבד אל-תכיס עבדן, שמן, גבוה, חובש כפה לבן, המבליטה אותו מבין חבשי התרבוש ברחובות קהיר ובחוגי השלטון. עבד אל-תכיס הוא המוכיר הכללי של אירגון האחים המוסלמים - התנועה החדשה הקנאית, שהתפצטה מערבה עד החוף האטלנטי, ומזרחה עד סקסטון, רחוק כפי לבשה אופי תנועה פוליטית. על אירגון זה החלו שומעים לראשונה בשנות השלושים המאוחרות, בוגאויג וכי-אימפוליה, עיירות בינוניות מצריות - האחת עיירה חקלאית, אוכלוסיה מוסל-מית טהורה, והשני עיירה מודרנית, תר-שכים אירופיים.

דת מוחמד. מצע האירגון: חזרת ה-מוסלמים בתשובה, ביטול החוק האזרחי והפלילי, החלפתם ע"י חוקי הקוראן. (אם ייתסס גנב בקלקלתו, למשל, חייב הוא בקטיעת ידיו בפומבי). הם לקחו לעצמם סיסמה מושכת ודינמית: "דת מוחמד ככוח החרב", והטיפו בגלוי ליוון המאמינים, שעליהם יוטל לבצע תפקידים "בכוח החרב". התופעה הזאת מזכירה ב"אופיה את כת הישועים, שהספה, מכת סגפנית דתית, לכות מדינה, ששחק תפי-קיד חשבו עד המאה הקודמת. בראש האירגון עמד חסן אל-בנא מר-רה בית-ספר עממי, שהשתכר כפי 8 לירות לחדש. לפי זה התגלגל בכל מיני עבודות, לרבות עבודה בבתי-המלאכה של הרכבות הממשלתיות. כשהחל מזוהה עם האירגון, גידל זקן על לחיו, דבר שהפך למנהג אצל האחים, ובמרצת הזמן בא לסמל את האירגון.

למרות השכלתו הנמוכה, היה אל-בנא מנהיג מבטן ומלידה, נאומיו הלהיבו את מאזיניו באיש קדושה, כי הוא ידע כיצד לדבר אליהם.

באחד מנאומיו בפני קהל של ערב רב, התריע נגד הכופרים באמונת הנביא ואיים עליהם באש גהנום. כדי להחזיר למאזיניו את המשמעות המוחשית של אש זו, פוטר בתוכם גחלים, שהיכו מראש למטרה זו. נוכח הבהלה וצווחות האימים שקמו, רעם המהיג: "מה תעשו כאשר תובאו לגחלים עלובות אלה של העולם הזה? שובו בתשובה, האמינו כי אין אלוהים בלעדי אלה, ומוחמד הוא נביאו".

פעם ראשון. בשנת 1942, כאשר הפיל המלך פארוק את ממשלת מוסטפא אל-נחאס, נתן יד חופשית לכל מתנגדיו. אחים המוסלמים, שלא רצו עדיין להופיע כתנועה פוליטית, הסתפקו בייסוד עתון יומי וסניפים לאירגונם בכל רחבי מצ-רים, ובערים רבות של מדינתו הליגה. הם התנגדו לכל שיתוף פעולה, או הודחות, עם מדינה שאינה מוסלמית.

ב-1945, כאשר הופיעו על הבמה הפו-ליטית במצרים, היתה אחת מפעולותיהם הראשונות - רצח אחמד מאהר באשא, ראש ממשלת מצרים, שהיה בדרכו ל-אולם ישיבות הסינט, לקרוא את הכרזת המלחמה של מצרים בגרמניה. אחריו חיסלו את אביו יוסמן באשא, מיינסטר הכספים של ממשלת אל-נחאס ואחד ממנהיגי ה-אופה. אמן יוסמן היה נשוי לזארה אנג-ליה, והתגאה ביותר בתואר "סיר" שהר-ענק לו ע"י מלך אנגליה. מאשר בתואר באשא.

נשק ומסחר. יחד עם הופעתם כי-גורם פוליטי, אירגנו האחים ביסס כלכלי וצבאי חזק. כאשר הודח אל-נחאס מה-שלטון, הרשה פארוק לאחים להתארגן כי-כוח מזוין, ולאזור את הנשק הרב ששאר בשטח מצרים ע"י 4 הצבאות שלחמו בה (אנגליה, אמריקה, גרמניה ואיטליה). במשך זמן קצר היוה אירגון האחים המוסלמים תנועה טרוריסטית חזקה, מצויידת ומוזינת היטב. הדוגמא שהיתה לפניהם: האירגון הצבאי הלאומי ששמו כבר נפוץ אז בעולם ובמרחב.

חלק מנשקם מכרו (לקונים מארץ יש-ראל - יהודים) ובעזרת ההכנסות, תר-ספת כספים שנחסכו באירופה, הקימו כפי-עלים מסחריים רבים, שרכושם נאמד כי-מיליונים של לירות. הם ייסדו בתי-ספר עממיים ותיכונים, מועדונים, בתי-חולים ו-חנות לימוד. השפעתם התפשטה עד שמעט כל סקר די משרד הפנים ואנשי המשטרה היו נתו-

נים למרותם. בסוף 1945 ארגנו האחים הפ-גנה גדולה נגד הכרזת בלפור, שהספה במשך שעות אחדות לסוגרום, אך המשטרה לא התערבה.

החרב תדבר. המאורעות בא"י, אח-רי החלטת החוקה, של או"ם, נתנו לאחים הודמנות מצוינות לתפוס מעמד מכריע בעיני העם. הם אירגנו מפגן גדול, במסגד אל-אוהד בקהיר, מרכזו הרחני של האסלאם, בו הכריזו על ג'האד (מלחמת קודש) אחת ממצות הקוראן. תגי אמן אל-תכיס הכ-רין באותו יום, כי "הפה והעט גמרו את תפקידם - הגיעה שעת החוב לדבר". הם אספו סכומים גדולים מאוד של כסף (בעיקר מיהודים חרדים לחייהם, שרצו להוכיח את נאמנותם למצרים) וכבר בחוד-שים הראשונים של המאורעות שלחו פלו-גה של מתנדבים, בתלבושת צופים, לחזית פלסטין.

אולם לא רק בנגב היו האחים פעי-לים - הם אגרו נשק לרוב במחסנים, במצרים, וערכו כמה נסיונות לרצוח את אל-נחאס.

הינד מתגבר. ואז החלו חצר המ-לך וממשלת מחמוד אל-נוקראשי באשא לפחד מפני ילד טפוחיהם. המשטרה הי-פוליטית - המצאתו של אל-נוקראשי, יור-שו של אחמד מאהר, ראש המפגה הי-סעידה, שנוצח ע"י האחים, נהגה חקי-רות נגד פעולות האחים. מחסני נשק נת-גלו, שעורריות כספיות הובאו בפני הקל, האחים הואשמו בהתערבות ברצח האימאם יחיא של תימן, בין הממשלה והאחים הוכ-רוה מלחמה גלויה. אירגון האחים המוס-למים הוכרז כבלתי-חוקי, רכושם הופקע וחבריהם הושלכו באלפים למחנות ריכוז. בסוף 1948 נרצח מחמוד אל-נוקראשי ע"י סטודנט, חבר אירגון האחים המוסלם. אך התוהו-והוהו שקיפו לו האחים לא בא-למרות העובדה, שרוב מנהיגי האירגון נאסרו, נשאר חסן אל-בנא חופשי והסיכה לא אחרה להתגלות. הוא נרצח כמה שב-עות אחרי רצח אל-נוקראשי בפתח מועדון

מנהיגי האחים המוסלמים - בגין היה הדוגמה

הצעירים המוסלמים (אירגון אחר), באחד מרחובות קהיר הראשיים. גם לאח יש זקן. המשטרה טענה שאין ביכולתה לגלות את הרוצחים, אפילו אחרי חקירה ארוכה. בכל זאת הופצו שמו-עות רבות, כי רגעם ספורים לפני הרצח מצעו אנשי המשטרה הפוליטית אנשים מל-עבור בסביבת מועדון הצעירים המוסלמים. עם מות המנהיג, שקע האירגון החזק והחל מתפורר. עד אשר הופיע הואסד לב-חירות ובמצע הבטחה לשחרר את צעירי רי האחים, חופש פוליטי לכל המפלגות. ברוב מכריע ניצחה מפלגתו של אל-נחאס, וכעבור זמן קצר בוטלו החוקים נגד אירגון האחים המוסלמים.

ועתה החלו שוב האחים לעלות, כי הואסד זקוק אך הוא (כפי שהיו זקוקים קודמיו) לכוח שלישי, שיוכל להעמיד נגד יריביו. במקום הסאן בא אחיו, עבד אלרחמן אל-בנא, שגידל אף הוא זקן, אך דומה לאחיו דמיון מפליא, אך אינו אר-שיות גדולה.

אלא שהואסד אינו חושב לחזור על טעויות קודמיו. את האחים הוא ישחרר, אך רק עם פיקוח וריסון. השבוע החל בשורת משפטים לביורר האשמות נגד מני-היגי האחים מימי אל-נוקראשי. הם נאשמים ב-נסיון להפוך את המשטר.

עבד אל-רחמן אל-בנא ועבד אל-חכים עבדון

אירופה

איך שוכו מחייך

במשך שנתיים התהלך דחייט ("אייק") אייזנהואר בגלימתו השחורה של נשיא אוניברסיטת קולומביה, והעמיד פני אדם שמצא, סוף סוף, אחרי 60 שנה, את יצור וד בחיים. לפתע פעם בשבוע חזר על הודעתו החייבנית, כי אין הוא מתכוון כלל וכלל להיבחר לנשיא ארצות-הברית, אך נתן להבינו, כי מצפוננו לא יתן לו

פרשים מונגולים בקוריאה. זיקוב היה אדוש

להתנגד למינוי, אם העם האמריקאי דוקה יעמוד על כך. ולמרות, שמדי הגרל, על 5 כוכביהם), היו מונחים בין כדורי הנאפי-טאלין בארון, היה ברור לחלוטין, כי "אייק" גם לא יתנגד לחזור אל תפקידו היעודי: להיות מצביא צ-אה-קואליציה הי-מעריב נגד ברית המועצות.

מונטי הרתלונן. האדם שקיבל על עצמו את התפקיד אינו ראוי לקנאה; להי-גן בתריות דיביזיות על אירופה המפור-לגת, מפני 175 הדיביזיות הסובייטיות הי-מוכנות מערב לגבול הנהר אלבה, זהו תפקיד, שכאילו נוצר למען המצביא בלל שתי התכונות החשובות: כשרון על-אזני-שי להשליט בחיכוך הקורן סדר בין הני-ערים הסוררים, ואי-אזהדה עמוק למשטר הסובייטי.

את הכשרון הראשון הפגין בהודמנויות בלתי-ספורות, בשעה שפיקד על צבא הב-רית באפריקה הצפונית ובאירופה. כמעט מדי יום ביומו היה נאלץ ליישב סכסוכים בין מונטגומרי, האנגלי נמוך-הקומה, שי-הצטיין בגאונותו ובעקשנות מפליאה, וי-בין עומר בראדלי, מפקד החזית האמרי-קאי, בן כיתתו בבית-הספר הצבאי של ווסט-פוינט, "מונטי", תבוש הבארט השחור, הת-לונן שאייזנהואר מקפח אותו במויד בשי-עת חלוקת האספקה, כדי למנוע מן הב-ריטים את הכבוד לכבוש את ברלן; וי-אלו בראדלי עמד על דעתו, כי ברלן אינה חשובה כלל, והעיקר הוא לכבוש בי-מהרה את דרום גרמניה, כדי למנוע בעד היטלר להתבצר ב"מבצר ההרים" שלו בי-ברכטסגארן.

לא פעם הסביר אייזנהואר בגלוי את חלוקי הדעות המרובים בינו ובין ציר-ציל. האנגלים פחדו מפני הפלישה לצר-פת, תכנית שעוררה בלבם את זכרונות האימים של מלחמת-החפירות כימי 1914-1918. הם רצו לפלוש, במקום זה, ליוון וליוגוסלביה, כדי להקדים את הסובייטים בבאלקאנים. אולם אייזנהואר התעקש: הוא דרש להתעלם משיקולים פוליטיים, (אנטי-סובייטיים) כל עוד נמשכת המלח-מה נגד היטלר. ובכך עמד כיום בהירי-אחד על חופי התעלה היחסכל באנשויר, שהפליגו לקראת חופי צרפת.

"המרשד לא הזכיר..." אייק לא פתח את ה"חזית השנייה" כדי לעשות טו-בה לסטאלין. כבר באותם הימים היתה דעתו על הצבא האדום שלילית ביותר. לא היתה זאת שגאה אישית, להיפק, אייק כמעט התאהב בדיוקוב, כובשה ענד-המדליות של ברלן, וכתב שהחיל הרוסי דומה מאד לחיל האמריקאי בפשטות הי-חביבה. שנאות היתה מופנית כלפי התו-רה הצבאית הסובייטית, ונכונותה לבובו כפניות בלתי-מוגבלות של "הומר אנושי", דבר שאיך התנגד לו בכל נימי נפשו.

ארצות-הברית אין תואר "מרשל" (כמו ברסיה ובררטיניה) והנגרלים מתחלקים לחמש דרגות, בהתאם לסדר כוכביהם. הדרגה העליונה היא "גנרל בעל 5 כוכ-ביים".

באחד הימים ישבו זיקוב ואייזנהואר במטוס, בדרכם למסעם. אייזנהואר סיפר בזאת-הזכות על הה-צאות האחרונות שי-איפשרו לטא-קים האמריקאים לחצות שדות-יבוסטים ולטהר מעבר לחל-הרגלים. זיקוב האזין באדישות. "מה הייתם אתם עושים במקרה כזה?" שאל לבסוף אייק.

זיקוב משך בכתפיו. "היינו שולחים פי-שוט גדול אחד על חיל רגלים. והראשונים היו נופלים, ומט רים את ה-ל-א-א

אחריהם... בפעם אחרת זועזע אייזנהואר במשתה של ראשי ברית-המועצות. במוסקבה, לרגל הכניעה היפאנית. בודיווי, הגיבור המשו-פס של מלחמת-האזרחים הרוסית, ששתה כמות רבה מדי של ודקה, הביע את צע-רו על שהיפאנים נכנעו מהר ולא נתנו אפשרות, "ללמד אותם לקח". רשם אייק ביומנו: "המרשל לא הזכיר אף במילה אחת, שכל יום נוסף של מלחמה היה עז-לה בחייהם של אלפי חיילים סובייטיים..."

רועה פרות ושחקן מזעזעי. גישתו האנושית הזאת של אייק, המוד-כיר כספרו "מסע-צבא באירופה" את משר-תיו ונהגיו, באותה חמימות כמו את מצ-ביאו וחבריו, היא המבדילה בינו ובין חברו-למקצוע בצד השני של היגבשת - דוגלאס מאקיארטור. דוגלאס, בנו של גני-רל ופקד ק-לו-יאלי, אינו סבל ביקורת, בו "המון הפשוט" ולדוקרטיה, אינו מר-שה גם לעובדיו הקרובים ביותר לאמר לו את האמת בפניו. ואילו אייק, בנו של סר-תר, שהיה רועה-פרות ושחקן כדור-בסס מצצועי לפני שהצליח לז-יגנס לבית-הספר הצבאי, התייחס כמעט ביראת-קודש ל"דעת הקהל".

באחד הימים קרה מקרה מעצב לגורג-פאטון המנות, אחד המקורבים של אייק. פאטון, שהיה מפקד קרבי לדוגמה, בא מן החזית וביקר בבית-חולים. שם פגש בי-כמה חיילים שסבלו מהלם. למראה החי-ילים הבריאים בגופם, שחשבם למשתמ-טים, איבד פאטון, שהיה בעצמו עייף מי-קרבות, את השליטה על עצמו: הוא הת-נפל עליהם והיכה אותם מכוח נאמנות. המקרה עורר את דעת הקהל האמריקאית ואייזנהואר עשה מעשה בלתי-רגיל: הוא שלח לידיו מכתב גלוי, בו גינה את התנהגותו ואיים עליו בפטרורין, אם ייש-נה המקרה. פאטון התאצל.

מקרים מסוג זה, שהפגינו את דאגתו לשלמו ולכבודו של הטוראי הפשוט, הפכו את "אייק" לדמות נערצת בעיני חייליו -- בה בשעה שדוגלאס מאקיאר-תור, עם כל גדולתו האישית, היה ונשאר דמות בלתי-פופולרית וכמעט שנואה, הן בעיני חייליו והן בעיני הציבור האמריקאי. לפחות שנתיים... מאקיאר-תור הוא חייל אמתי - שש לקראת קרבות, מחפש את ההתקפה. אייק, לעומתו, דומה הרבה יותר למהנדס השקוע בחישובים מאתימ-טיים, או לאיש-מצע המכהגר במעבדתו. הוא נציג אופיני של תקופה, בה חשוב אירגון האספקה בעורף, יותר מאשר הל-חימה המעשת בחזית; בה מכ-עית הי-מלחמה על "הסרטינג" של בית-התרושת, יותר מאשר בשוחות.

באירופה המערבית הפך החיך הרחב של אייק לסמל, ממש כמו הסיגאר העבה של צירציל. אולם גם אייק יודע, שכל החיכום והסיגארים מעול לא יכשירו 10 דיביזיות לעמוד בול 175, ושתעבורה לפחות שנתיים עד שאירופה המערבית תהיה מסוגלת להגן על עצמה.